

CenteringPregnancy: een uitdagendere vorm van zorg!

Tell me and I forget, teach me and I remember, involve and I learn

Marlies Rijnders, Annemiek van der Kraan, Inger Aalhuizen, Nalonya van der Laan, Katja Groessen, Myrna Goudsmit, Kristel de Lijster

In een serie van tien artikelen nodigen wij u uit kennis te maken met verschillende aspecten van CenteringPregnancy (CP): een vorm van pre- en postnatale zorg in groepsvorm met veel aandacht voor het betrekken van vrouwen en hun partner bij de zorg, het delen van kennis en ervaringen, interactief leren, zelfmanagement en onderlinge support/empowerment^[1].

In deze serie leest u over de stand van zaken van CP in Nederland, over de ervaringen van zwangeren, verloskundigen en studenten, de stand van zaken in de wetenschap, hoe CP te implementeren in de verloskun-

digenpraktijk of ziekenhuis en het vervolg bij de jeugdgezondheidszorg (JGZ). Niet alleen de voordelen worden beschreven. Ook is er aandacht voor problemen bij invoering, de inzet die nodig is om CP te verankeren, financiën en alle beren op de weg die er soms wel en soms toch niet blijken te zijn. Wij hopen dat u veel plezier beleeft aan deze serie en natuurlijk ook dat u zich gaat afvragen: CenteringPregnancy... zal ik die zorg aan mijn zwangeren gaan bieden?

CenteringPregnancy: wat is het ook alweer?

CP is een vorm van groepszorg die in de Verenigde Staten erg succesvol is gebleken. Naast betere zwangerschaps-

© Melanie Rijckers

Marlies Rijnders, TNO Child Health Leiden; Annemiek van der Kraan, Academie Verloskunde Amsterdam en Groningen; Inger Aalhuizen, KNOV Utrecht; Nalonya van der Laan, Verloskundigenpraktijk de Bakermat Wageningen; Katja Groessen, verloskundig Centrum Sneek; Myrna Goudsmit, verloskundige Amsterdam; Kristel de Lijster, jeugdverpleegkundige Stichting Amsterdamse Geboortecentra

uitkomsten^[2,3] waren vrouwen tevredener en kregen zij meer kennis^[3].

In plaats van de huidige korte één-op-één controles tijdens de zwangerschap, wordt de zorg in tien sessies aangeboden aan een groep van 10-12 zwangeren met eenzelfde zwangerschapsduur. Tijdens een sessie wordt de medische prenatale zorg geïntegreerd aangeboden in

samenhang met drie belangrijke componenten voor de gezondheid: zelfmanagement, kennisontwikkeling en ondersteuning.

Het unieke aan CP is de groepsdynamiek. Alle aanwezigen hebben hun eigen inbreng, ondersteunen en spiegelen elkaar en vullen elkaar aan. Door de langere interactietijd tussen de zorgverlener en de zwangeren kunnen klinische, psychische, sociale en gedragsfactoren meer uitgediept worden. Daarnaast biedt CP de zwangeren de mogelijkheid tot het vormen van vriendschappen, netwerken en ondersteuningsstructuren. Belangrijk voor alle zwangeren en zeker voor zwangeren in achterstandssituaties!

De rol van de zorgverlener verandert hiermee behoorlijk. Niet alleen moet zij medisch inhoudelijke kennis en vaardigheden hebben maar ook moet zij de rol van gespreksleider op zich nemen, waarbij zij expliciet stimuleert dat vraag, raad en oplossingen ook uit de zwangeren komen. Om deze rol goed te vervullen is een certificeringstraject verplicht: eerst een tweedaagse CP-training gevolgd door drie intervisiebijeenkomsten in de eerste twee jaar na de start van CP.

Stand van zaken eind 2014

Begin 2012 zijn TNO, de KNOV en drie verloskundigenpraktijken gezamenlijk gestart met het introduceren van CP in Nederland. Naast aanpassingen aan inhoud en programma is gekeken naar de haalbaarheid in verloskundigenpraktijken. Sinds die tijd is het hard gegaan, mede door onderzoek gefinancierd door de KNOV, ZonMW en Achmea. Inmiddels bieden zo'n dertig praktijken en vier ziekenhuizen CP aan, soms wel en soms ook niet in een onderzoekssetting. De eerste twintig verloskundigen en co-begeleiders zijn inmiddels feestelijk gecertificeerd op de ALV november 2014. Tenslotte is op twee locaties CP gestart, dezelfde vorm van zorg maar dan binnen de JGZ. Kortom: het begin van ketenzorg waarbij vrouwen zelf 'in the lead' mogen zijn!

Wilt u meer informatie, kijk op www.centeringhealthcare.nl

Referenties

1. Rising SS. Centering pregnancy. An interdisciplinary model of empowerment. *J Nurse Midwifery*, 1998;43:46-54.
2. Ruiz-Mirazo E, Lopez-Yarto M, McDonald SD. Group prenatal care versus individual prenatal care: a systematic review and meta-analyses. *J Obstet Gynaecol Can*, 2012;34:223-9.
3. Ickovics JR, Kershaw TS, Westdahl C, Magriples U, Massey Z, Reynolds H et al. Group prenatal care and perinatal outcomes: a randomized controlled trial. *Obstet Gynecol*, 2007;110:330-9.

Noorderlicht

Onszelf opnieuw uitvinden

Ik ben helemaal klaar met die blijde, positieve toon van iedereen. Neem nou de laatste Nieuwsbrief van het CPZ. Ah, wat zijn we goed bezig! Maar we zijn er nog niet! Samen aan de slag voor een bla bla bla. Waarmee de minister bedoelt dat het sterftcijfer nog verder omlaag moet.

Intussen schrijft een collega mij dat bij een primi een macrosomie is vastgesteld bij een standaard 36-weeken liggingsecho. Na verwijzing wordt er direct een OGTT gedaan die ongestoord is en er wordt onmiddellijk afgesproken dat mevrouw twee opties heeft. Eén: inleiden bij 38 weken of twee: een primaire sectio bij 39 weken. De collega kan praten als Brugman, het plan is al gemaakt. Dit voorbeeld van ingezet beleid is én irrationeel én 'evidence based' niet effectief.

Het wordt nu tijd om me te buigen over de feedback die ik zou geven over het nieuwe verloskundig takenpakket. Hoezeer ik mijn best doe, ik raak telkens het spoor bijster. Moet dit onze nieuwe taakomschrijving worden?

In haar nieuwste blogpost schrijft dr. Alison Barrett, een Australische gynaecoloog: 'It is The Emperor Who Has No Clothes and He is Now in Charge of the Maternity System.'

Precies datzelfde schreef ik vorig jaar op mijn blog^[1]. Dát is de clou! Er ontstaat een systeem dat samenzweert tegen moeders. Het is als een sneeuwbal die WIJ samen vooruitduwen en die steeds groter wordt.

Is mijn vak niet meer te redden? Moet ik aanzien dat het ten onder gaat? Ben ik negatief? Of geef ik eenvoudig de stand van zaken weer?

Voor mij moet het roer om. Hoe? Gewoon, op z'n Hollands: met beide poten stevig op de grond. Vrouwen baren al miljoenen jaren, dus het CPZ zullen ze ook overleven. Aan ons de schone taak om van de grond af aan ons wondermooie vak opnieuw uit te vinden. Dat lijkt me een stuk opbouwender dan al die zogenaamde CPZ-positiviteit.

Rebekka Visser

[1] vroedvrouwenradicaal-rebekka.blogspot.nl/2014/01/de-nieuwe-kleren-van-de-keizer.html